INFALLIBILITATIS

PONTIFICIÆ

JUSTIS TERMINIS CIRCUMSCRIPTÆ
EXPLICATIO ATQUE DEFENSIO,

DISSERTATIO
APOLOGETICA.

Adversus novissimum Privilegiorum Pontificiorum Vindicem, typis Bartholomæi Giavarina Venetiis publicatum.

COLONIÆ,
Apud PETRUM MARTEAU, sub signo Fortunæ.
Anno MDCCXXXIV.

INFALLIBILITATIS PONTIFICIÆ

JUSTIS TERMINIS CIRCUMSCRIPTÆ EXPLICATIO ATQUE DEFENSIO,

Adversus novissimum Pontificiorum Privilegiorum Vindicem.

DISSERTATIO APOLOGETICA.

§ I.

I. VIX lucem aspexerat vulgata superiori anno, gemina mea *de Romano Pontifice falli, & fallere nescio* Dissertatio, cùm statim invidiam mihi conflarunt Aristarchi nonnulli, mihique fidenter exprobrarunt, quod Pontificiam infallibilitatem, dum propugnare atque tueri visus eram, re ipsa impugnassem, atque ab imo suffodissem. Cur ita vero?

Nempe ajebant illi, quia Capite statim primo, quæstionis agitandæ statum aperiens ita præfatus eram: *Illud maxime quæritur, num Pontifex Sententiam aliquam in materia morum & fidei, ex Cathedra seu ex tribunali, solenni ritu pronuncians, servatisque debitis juris formulis, hoc est, fusis primùm ad veritatis Spiritum advocandum solennibus precibus, præmisso serio rei totius examine, præhabita consultatione Ecclesiæ Suæ Ramanæ, intra Urbis ambitum constitutæ, seu ut præsens habet usus, adhibitis ad consultationem E. E. Cardinalibus, qui Romanum hodie Clerum constituunt; utrum inquam vel sic possit Pontifex in errorem dogmatis prolabi, falsumque judicio statuere definire atque decernere, dum Ecclesiam Universam edita Constitutione docet instruit & informat*. Quo dato proludio, Pontificem tunc tantùm indeficientiæ privilegio potiri, tota passim Dissertatione docueram, dum Is præmissa Ecclesiæ Romanæ peritorum, Sapientum, ac maxime Cardinalium, matricis hujus Ecclesiæ Clerum constituentium consultatione, habitoque consensu, in materia morum & fidei, ex Sacro tribunali pronunciat.

Id scilicet grande scelus æmulis Aristarchis visum est, ac tantum non horrenda blasphemia: unde consequens esse voluere, ut Infallibilitatem a suis Consiliariis & Consultoribus haberet Pontifex; imo ut in ipsa potius Eccle-

ſia Romana, a Pontifice ſejuncta, reſideret infallibilitas, quàm in ipſo Pontifice ſummo.

Hæc dum illi adversùm me, partim clamcularia muſſitatione blaterarent, partim ſcriptis ad fœderatos ſuos Epiſtolis audacter ac libere ſpargerent, illatum nomini meo vulnus obſcurè tuli atque diſſimulavi: dicteria illorum omnia, convicia, maledicta, ſurda aure ſuſtinui; *factuſque ſum*, ut loquitur Regius Vates, *ſicut homo non audiens, & non habens in ore ſuo redargutiones*, quibus atrocem calumniam retunderem atque depellerem.

II. Verùm quia inſultat mihi modò, & multo acriùs, ac ſcripto etiam publice dato, *Romani Pontificis privilegiorum noviſſimus vindex:* qui cùm Pontificiæ dignitatis oſores oppugnare aggrediatur, me ipſum illorum numero cenſet, hac una de cauſſa, quod Pontificiam Infallibilitatem, quam ſuſceperam vindicandam, iniquis, ut ait, terminis circumſcripſerim, certiſque conditionibus illigarim, quibus potius infallibilitas illa tota, *præfocatur atque extinguitur*: eaque ipſa in Opuſculo meo, *de Romano Pontifice falli & fallere neſcio*, cavillatur & rodit, quæ primi illi Ariſtarchi ſuperiori anno cavillati erant & arroſerant: idcirco ſilentium abrumpere cogor, ne famam ipſe meam, nomemque meum negligere videar.

Quamquam autem qui eam mihi modò calumniam, supresso scriptioni suæ nomine, rursus affricat, ex eorum numero feratur esse, *contra quos scribere, periculosæ aleæ plenum, opus est, quia proscribere possunt*: quominus tamen de bono nomine, juxta Dei præceptum curam habeam, nullus me subeundæ etiam proscriptionis pœnæ metus deterrebit; aleam jaciam intrepidus, omnique timore vacuus, cum famæ meæ depressore, quisquis tandem ille sit, fidenti animo congrediar.

III. Absit tamen ut extra justæ defensionis metas velim excurrere, novissimumque illum *Romani Pontificis privilegiorum vindicem* talione mordere; cujus potius Scriptionis summam, institutumque probo quàm maxime, susceptamque ab eo caussam suscepi prior ego, ac pro virili, edito ejusdem argumenti Opusculo, peroravi. Non sum ita alienæ famæ invidus, ut si quam ille in vindicandis Romani Pontificis privilegiis collegit gloriam, (quamquam obliquè me læserit) imminuere velim atque detere: imo plaudo & plaudentibus accino; illudque Pauli ad Philippenses I. imitari gestio: *dum omni modo, sive per occasionem, sive per veritatem, Christus annuncietur, & in hoc gaudeo, sed & gaudebo*. Non itaque nasute inquiram, num *Defensionem declarationis de potestate Ecclesiastica, a Clero Gallicano sancita*, quam re-

fellendam fuſcepit, ſat bene diſpūnxerit? Num momenta doctiſſimi *Defenſoris* omnia, ex Hiſtoria Eccleſiaſtica, ex Patribus, ex Conciliis delibata, plene retuderit? Num multa diſſimulaverit & intacta reliquerit? De quo multos conqueri video. Num celeberrimum *Boſſuetum* Meldenſium Epiſcopum *Defenſionis* hujus auctorem eſſe ſincere negaverit? (Quod ipſis etiam Stoicis riſum peperit.) Annon potiùs ad honeſtam excuſationem finxerit pro arbitrio, temereque jactarit; quaſi cum tanto viro, pro Sedis Apoſtolicæ defenſione congredi pudor eſſet? Imo nec illud inquiram, quod mea referre videri poſſet; num meum etiam librum expilarit exſcripſerit, magnaque ex parte in ſuum convaſarit atque transfuderit? Quod ab omnibus utrumque librum mutuò conferentibus eſt obſervatum. Sed iis omnibus longe miſſis, & criticorum curioſorumque inquiſitioni relictis, extra ſuſceptæ defenſionis meæ terminos non excurram: novumque *Privilegiorum Pontificiorum Vindicem*, cæteroſque, qui ei in inferenda mihi calumnia præluſerant, Ariſtarchos non tam aggrediar hoſtiliter, quàm amice conveniam, cum bona venia bonaque pace diſputaturus, ex celeberrimorum Infallibitatis Pontificiæ, curiæque Romanæ addictorum auctoritate, num eam ego quam propugnandam ſuſceperam In-

deficientiam Pontificiam ab imo suffoderim; extinxerim, præfocarim, quia ita ut supra retuli, Dissertationi meæ prælusi, datoque præludio Pontificem tunc tantùm Indeficentiæ privilegio potiri docui, dum Is præmissa Ecclesiæ Romanæ peritorum, Sapientum, ac maxime Cardinalium, matricis hujus Ecclesiæ Clerum constituentium *consultatione*, habitoque *consensu*, in materia morum & fidei, ex Sacro tribunali pronunciat. Hæc mihi modò una mens est, consilium unum.

§ II.

I. ET quidem, (ut de primo intentatæ mihi querelæ Capite dicam primùm) in id consentiunt probati quique, ac Romæ etiam acceptissimi Pontificiæ Infallibilitatis Defensores Doctores atque Magistri, debere omnino Pontifices summos, Viros doctos atque peritos, illosque non paucos ante consulere, quàm judicium ex Cathedra proferant, si a Deo Optimo Maximo indeficientiæ privilegium accipere velint, in aliqua fidei controversia dirimenda. Sic enim magno numero statuunt illi apud *Melchiorem Cano*, eorum hac ipsa de re sententiam referentem Lib. 5. de locis Theologicis Cap. 5. *Quando dicitur Apostolicam Sedem errare in fide non pos-*

se; Sedis Apostolicæ nomen, non solum summum Pontificem sonat, sed ipsum ut facit ea qua ad Cathedram spectant, hoc est, quatenus non ex suo, sed EX CONSILIO *bonorum virorum & Doctorum procedit. Ita Sedis Apostolicæ judicia intelliguntur, non quæ occultè inconsultè, per solum Romanum Episcopum, aut etiam cum paucis sibi faventibus proferuntur; sed quæ ab eo* EX CONSILIO *plurimorum virorum Sapientum, re prius examinata prodeunt*. Quid amabo, disertius, ad illorum obstruenda ora, qui Pontificiam Infallibilitatem a nobis *præfocatam extinctamque* deblaterant, dum peritorum Sapientumque Consultationem, a Pontificibus adhibendam docuimus, ut Infallibilitatis privilegio perfruantur?

Sed & ipsemet *Melchior Cano*, suam de hac ipsa Romanorum Pontificum indeficientia, sententiam paulò ante declarat eodem in Capite; ubi Divinorum seu, ut loquuntur, Canonicorum Scriptorum, a Romanis Pontificibus fidei controversias judicantibus discrimen assignat. *Scriptores Sacri*, ait ille, *ex proxima Dei vel revelatione, vel inspiratione scribunt Catholica dogmata: nec enim egent externis ad scribendum incitamentis, aut humana ratiocinatione ex Scripturis aliis argumentantur disquirunt colligunt: at Pontifex humana via incedit, rationemque sequitur, atque argumentando verum*

a falso discernit. Non enim existimandus est summus Pontifex eam habere facultatem, quæ in Apostolis olim Prophetis & Evangelistis inerat, ut proposita de fide quacumque quæstione, protinus dignoscere possit, utra quæstionis pars vera, falsave sit: Sed adhibere prius CONSILIUM *necesse est, & expendere utriusque partis argumenta. Tum denique sequitur auxilium Dei, quod videlicet opus est, ut summus Pontifex in recta fide contineatur.* Non ergo nisi præmissa Consultatione Pontifex infallibilis est, judicio Melchioris Cano.

II. Suffragatur *Sylvester Prieras* Sacri Palatii Apostolici Magister, in Summa, verbo *Concilium* ita scribens: *Sicut non errat Ecclesia perseveranter, ita nec Papa, quamdiu est Caput Ecclesiæ, id est utens* ADJUTORIO MEMBRORUM ECCLESIÆ PER CONSILIA, *& orationes, & hujusmodi*. Si porro tunc tantùm errori non est obnoxius Romanus Pontifex, dum judicat uti Caput Ecclesiæ, & tunc tantum judicat uti Caput Ecclesiæ, dum utitur auxilio membrorum illius *per consilia*; consequens profecto est, ut illi necessaria omnino sit membrorum Ecclesiæ Consultatio, si velit infallibiliter judicare.

Succinit *Joannes Viguerius* in Institutionibus Theologicis, ubi de potestate Romani Pontificis, ad condendum fidei Symbolum tra-

ctat ex instituto. *Summus Pontifex*, inquit, *ut persona privata errare potest, non tamen ut est summus Pontifex. Ideo si ut persona privata Symbolum edere tentaret, non esset Symbolum, maxime ubi a vera fide deviaret. Si autem procedat & pronunciet ut summus Pontifex, quando observat ritum in Conciliis Apostolorum, & Sanctorum Patrum definitionibus observari solitum, ut puta quando vocat concilia Episcoporum, & instat, instareque facit Orationibus, & invocat Spiritum S. cujus assistentia Ecclesiæ promissa est, imo ipsemet talibus congregationibus adfuturum se pollicitus est, non patitur ipsum errare*. Romanum itaque Pontificem tunc tantum Infallibilem, & condendi Symboli capacem existimat Joannes Viguerius, dum iis servatis solennitatibus ad judicandum accedit.

His paria habet *Dominicus a S. Thoma*, alter indeficientiæ Pontificiæ defensor acerrimus, Controversia 237. *de Ecclesia Christi & Papa*, Sectione 18. Ubi cum sibi objecisset, *Papam gubernare & regere Ecclesiam ex speciali directione Dei, & assistentia Spiritus S. atque adeo non egere consilio & consultatione Cardinalium, neque aliorum*: Objectioni e vestigio satisfacit in hunc modum: *Respondeo quod Papa habet assistentem Spiritum S. hoc tamen non habet per immediatam & manifestam reve-*

lationem : ſed illi revelat veritatem, mediis Sacris Scripturis, ET PRUDENTIBUS CONSULTATIONIBUS, *orationibus ac ſtudiis Sacrarum Litterarum : quibus præſuppoſitis Papa a Spiritu Sancto illuminatur, ut nullum committat errorem in regimine Eccleſiæ.*

Quin etiam has ipſas *Conſultationes*, in Conciliis œcumenicis, condendis de fide Canonibus neceſſariò præmittendas agnoſcit laudatus jam *Melchior Cano*, ut abſque errore fidei dogmata ſanciantur. In Conciliis, ait ille laudato jam loco, *non habent Patres mox quaſi ex auctoritate ſententiam, abſque alia diſcuſſione dicere; ſed diſputationibus & collationibus, re ante tractatâ, precibuſque ad Deum fuſis. Tum verò quæſtio a Conſilio ſine errore definietur; Dei videlicet auxilio atque favore, hominum diligentiâ confluentibus.*

III. Quid plura? Ipſemet Cardinalis *Bellarminus*, qui Romanorum Pontificum Infallibilitatem, cæteris illius Defenſoribus altius effert, Tractatu *de Summo Pontifice* Lib.4.Cap.2.relatis magno numero præcipuis Indeficientiæ Pontificiæ Defenſoribus, ſubjungit, eos tametſi in minutulis diſſentientes inter ſe ſe, in hoc tamen doctrinæ ſumma convenire, *Quod Romanus Pontifex nullo modo errare poteſt*; SI MATURE PROCEDAT ..... *Et quod debet facere quod in ſe eſt*, CONSULENDO VIROS DOCTOS ET PERITOS REI DE

QUA AGITUR. Id ergo certum indubitatumque, ex mente præcipuorum Indeficientiæ Pontificiæ Defensorum, debere Pontifices Summos, Viros Sapientes peritos ac doctos ante consulere, si velint a Deo Infallibilitatis gratiam obtinere, ubi ferendum est de fide moribusque judicium.

Idcircò Cardinalis *Franciscus Albitius*, Tractatu primo *de Inconstantia in fide* Cap. 3. ubi summi Pontificis indeficientiam tota virium contentione defendit, fuse lateque probandum aggreditur, *diligens controversiæ definiendæ examen*, DEBITAMQUE PERITORUM CONSULTATIONEM, *media esse necessaria ad infallibile judicium proferendum*; *quæ nisi Pontifex adhiberet, inconsiderate ac temere ad res de fide definiendas accederet*. Ecquis porro sibi fingat, Deum infallibilitatis gratiam Pontifici inconsiderate & temere judicanti collaturum?

Et certe tunc tantùm Romanus Pontifex infallibilis judicii privilegio gaudere censendus est, dum debitam Ecclesiastici judicii formam servat. Hanc autem formam in Consultatione, in Consilio ponunt Theologi plerique Canonumque periti. Non est igitur infallibile Romani Pontificis in Causa fidei qualecumque judicium, nisi præmisso maturo examine, abitaque peritorum consultatione feratur. Imo nec judicium Ecclesiasticum, ex

Supremo Ecclesiæ Tribunali latum æstimandum est, si iis neglectis formulis proferatur.

IV. Quamquàm quid juvat, in re compertissima demonstranda, Theologorum & Canonistarum suffragia diligentius inquirere? Annon quæso portento simillimum esset, Pontificem E. G. rerum Theologicarum plane rudem, (quales possunt esse aliqui;) reconditiora fidei capita infallibili judicio definire se solo, nullo habito peritorum consilio, quæsitoque judicio? Quasi verò Pontifices summi, non secus ac Scriptores Canonici, Prophetæ nimirum, Apostoli, & Evangelistæ, intimum Spritus Sancti afflatum recipiant, quandocumque libuerit; etsi nullam ad veritatis Spiritum advocandum diligentiam adhibeant? Sit certe non solum mente, sed & sensu captus oportet, qui id voluerit. Quid, quod nec id quidem privilegii, Summis Prophetis a Deo concessum est, ut quamquam *inconsiderate ac temere*, quærentibus & interrogantibus responderent, verum nihilominus infallibiliter prophetarent; sed contra potius errarent tunc ac fallerentur. Cujus rei fatale exemplum habemus in Nathan Propheta. Lib. 2. Regum Cap. 7. falsum quærenti & interroganti Davidi prophetante, quod subinde a Deo jussus est revocare, quia Davidi inconsiderate responderat, de Templo edificando.

§ III.

I. JAM verò (quod alterum intentatæ in me querelæ caput est) eos inter, quos debeant Pontifices summi Consultores adhibere, loco primo censendos esse D. D. Cardinales, qui Romanum hodie Clerum constituunt, per se se arbitror manifestum, positique jam principii consectarium per se fluens. Cum enim sint illi *Coadjutores & Collaterales Papæ .... Universum Orbem cum illo judicantes*, ut loquitur D. Bernardus Lib. 4. de consideratione Cap. 4. Cum sint illi *Consiliarii Pontificis, & Conjudices Orbis terrarum*, ut habet Pius II. Oratione ad Cardinales habita: Cum sint illi, *ex quorum Consilio & assensu Pontifex regit & gubernat universam Ecclesiam*, ut loquitur Cardinalis Joannes de Turre-cremata Lib. 1. de Ecclesia Cap. 80. Quis non videat, esse illos præ cæteris in consilium adhibendos, si qui sunt (ut citati ante Doctores statuunt) Consiliarii a Summis Pontificibus assumendi; ubi cum indeficientiæ privilegio, ferendum est de fide moribusque judicium?

II. Certè Cardinalium *Consultationem*, ad summa & ardua Ecclesiæ negotia expedienda, Pontificibus necessariam noverunt, pa-

Iamque professi sunt Cardinales ipsi numero viginti quatuor; qui anno 1727. (cum sparsus undique rumor ferret, Benedictum XIII. graves de disciplina Ecclesiastica Controversias, instante Sardiniæ Rege Duceque Sabaudiæ, supremo judicio, inconsulto Sacro Collegio, definivisse) libellum ab omnibus rite subscriptum obtulerunt, quo Sanctitati Suæ summo doloris sensu significabant, *Cardinales, vel hoc ipso titulo quod nati sint summi Pontificis Consiliarii, in Consultationem vocari omnino debuisse, eorumque suffragia postulari jure summo, antequam ad judicium accederet.... Essendo i Cardinali*, ajebant illi, *Consiglieri nati del Sommo Pontefice, devono con ogni ragione esser chiamati a dire il loro sentimento, nei affari più gravi della Santa Sede*. Quin & hanc ipsam Cardinalium *Consultationem*, in arduis negotiis expediendis, Romanis Pontificibus necessariam frequentiùs docent Jurium Legumque periti, ad Caput *per venerabilem, qui filii sint legitimi*. Imo addunt eorum aliqui, *Cardinales esse quasi in possessione, quod ipsorum consensus in hujusmodi requiratur*; ea maxime ratione, quod ea negotia universitatis sint, atque ita in iis expediendis *consensus majoris partis procerum requiratur*. Qua de re legendi sunt Abbas Panormitanus in Cap. *litteris* Num. 13. de Rest. Spol. & Zabarella, *Cons.* 137. Num. *6*.

Num. *6.* & 7. Jam vero quis nesciat Controversias de fide, quibusvis de disciplina Ecclesiastica Controversiiis longe esse graviores? Quis nesciat, inter ardua Ecclesiæ negotia, ea primum habere locum, in quibus de sancienda fide tractatur? Cardinalium itaque Consultatione atque assensu multo magis egent, ut a Summis Pontificibus expediantur, maxime verò ut infallibili judicio finiantur.

§ IV.

I. NUnc ad tertium, illudque potissimum intentatæ mihi querelæ caput accedo: quod nimirum persæpe toto Dissertationis decursu significarim, ac etiam inculcarim, eam peritorum atque sapientum, ac maxime Cardinalium, qui Romanum hodie Clerum constituunt, *Consultationem*, necessariò esse a Pontificibus præmittendam, ut indeficientiæ privilegio, in ferendis de fide moribusque judiciis perfruantur: eamque præviam *Consultationem* non qualemcumque esse debere, sed & *Consensionis*, *adhæsionis*, *approbationis*, *datique consensus*. Quam ego querelam ex parte jam occupatam, nullo negotio depello, mihique temere intentatam ostendo.

Quamquam enim in hanc meam sententiam non conspirent universi Infallibilitatis Pontifi-

ciæ Defensores : quos inter multos esse novi, qui eam peritorum atque sapientum, seu Cardinalium Consultationem *honestam & congruentem* dumtaxat existimant, ut prudenter judicet Pontifex, non tamen *necessariam* ut definiat infallibiliter; petendumque *consilium*, non tamen obtinendum necessariò eorumdem *assensum* opinantur : Extant tamen bene multi, iique primæ notæ, Pontificiæ indeficientiæ defensores acerrimi, curiæque Romanæ acceptissimi gratissimique, qui Consultationem *necessariam omnino* docent, & Consultorum, maxime verò Cardinalium *assensum*, sin minus omnium, at saltem plurium, *necessarium* arbitrantur, ut infallibilitatis donum a Deo obtineant Romani Pontifices.

Ex qua profectò illustrium Theologorum sententia compertum est, falli quàm maxime novissimum Pontificiorum privilegiorum defensorem, qui assensum quorumcumque Consultorum, ac etiam D. D. Cardinalium, judiciis pontificiis datum, nonnisi *consultivum* esse, ac minime *judicialem*, nihilque ad infallibilitatem judicii pontificii conferre ait : imo consensum omnem nonnisi *meræ obedientiæ* dicendum esse. Quomodo enim, per fidem numinum ! meræ obedientiæ assensus est, si datur antequam judicium proferat Pontifex, imo ut rite & canonice judicium proferatur? aut quomodo *con-*

fultivus dumtaxat aſſenſus eſt, & minime *judicialis*, nihilque ad judicii pontificii infallibilitatem confert, ſi medium neceſſarium eſt, ut infallibilitatis gratia conferatur a Deo? Imo ſi Cardinales ipſi in conſilium adhibiti, *cum ipſo Pontifice judicare* dicuntur, ſuntque ipſi *Conjudices conſilio & aſſenſu?*

Audiamus itaque Theologos illos, Pontificiæ Infallibilitatis defenſores acerrimos, Romæque gratiſſimos, videamuſque annon ipſi hoc idem quod ego, diſertiſſime apertiſſimeque docuerint.

II. Eo in ordine princeps mihi eſt, & anteſignanus *Joannes de Turrecremata*, S. R. E. Cardinalis, in tuendis Romanorum Pontificum juribus, eorumque Infallibilitate propugnanda, nulli ſecundus, lib. 2. *de Poteſtate Papali* Cap. 112. in quo ſatisfacit objectionibus, contra infallibilitatem judicii pontificii fieri ſolitis. *Sententia*, inquit ille, *in judicio prolata a Romano Pontifice intelligitur, non quæ occulte, malitioſe aut inconſulte, per ſolum Romanum Pontificem, aut etiam quæ per ipſum, cum paucis ſibi faventibus, aliis in fraudem contemptis, ſive non vocatis, ad partem profertur: ſed quæ a Romano Pontifice, qui* MATURO ET GRAVI VIRORUM SAPIENTUM, ET MAXIME D. D. CARDINALIUM, CONSILIO, PRIMO DIGESTA, ET MATURATA SANCITUR, ET PROFERTUR. *Nam ut ait Alber-*

tus Magnus, in quæstione de justitia, & legibus; habentibus auctoritatem, secundum consulta sapientum est determinare, & interpretari vel exponere. Et quod ita sit in rebus arduis, dicitur ab Apostolica Sede emanare; secundum illud quod B. Gregorius ait, in Cap. Apostolicæ Sedis 35. quæst. 9. Apostolicæ Sedis Sententia, tanta semper consilii moderatione concipitur, tanta patientiæ maturitate decoquitur, tantaque deliberationis gravitate profertur, ut nec mutari necessarium ducat; nisi forte sic prolata sit, ut retractari possit. Quibus omnibus consideratis, videlicet infallibilitate divinæ promissionis, efficacia orationis Christi, influentia meritorum Beatissimi Apostoli Petri, & MATURITATE CONSILII, *quod in hujusmodi arduis materiis, quæ fidem tangunt,* CUM D. D. CARDINALIBUS, *& aliis doctis Patribus, Romanus Pontifex semper habet, sine dubio tenendum est hoc, quod de Sedis Apostolicæ judicio dictum est, videlicet quod in his quæ fidei sunt deficere non possit.* Hæc Cardinalis *de Turrecremata.* Ex quibus evidens est, in arduis de fide quæstionibus judicandis, usque adeo Pontificibus necessariam esse Sapientum, ac maxime Cardinalium consultationem, ut nequidem a Romano Pontifice prolata Sententia censeri debeat, & ab Apostolica Sede emanata; si ea neglecta & omissa fuerit consultatio, si omissum neglectumque consilium fuerit.

III. Succedit eo in ordine *Sylvester Prieras*, Sacri Palatii Apostolici Magister, cui parem eo in munere Romana Curia diu expectabit; quique omnium primus contra Lutheri hæreses scripsit, & quasi vocalis tuba alios omnes ad scribendum excitavit. Is enim Lib. 1. *de Juridica & irrefragabili veritate Romanæ Ecclesiæ, Romanique Pontificis*, Cap. 15. ubi probat ex instituto Romanum Præsulem esse *Hierarcham summum, judicemque infallibilis veritatis*, (quæ ipsissima quæstio nostra est) ita disputationem aggreditur, exponitque *quid sit Papam agere ut Papa est, ut vel sic judicium habeat infallibile, determinando de fide & moribus.*

Etsi opiniones, ait ille, *videntur esse variæ, horum tamen qui hactenus scripsere, mens una est. Quidam enim dicunt, Papam agere ut est Papa, quando judicialiter procedit, sive sententiam judicialiter profert, sive ex officio suo determinat, quod idem est. Et ista est communiter opinio Fratrum Ordinis Prædicatorum, quæ proculdubio vera est .... Quidam verò alii, ut refert & sequitur Archiepiscopus Florentinus Beatus Antoninus, (forte & utinam brevi Sanctorum cœtibus adscribendus) dicunt Papam agere ut Papa est, quando procedit cum D.D. Cardinalium consilio: quod etiam proculdubio verum est .... Ista autem declaratio coincidit cum priore: quia Papa procedens cum Cardinalibus procedit ex officio*

ſuo proprio ; cum ei ſint jure divino dati Coadjutores , & Conſultores ut ſupra probavimus. Quidam autem alii dicunt, Papam agere & decernere ut eſt Papa, quando procedit non ſe ſolo , aut ipſe cum quibuſdam aſſidentibus malitioſe vocatis, aliis non vocatis, ſed cum procedit bona fide cum aſſidentibus, juxta Caput Apoſtolicæ 35. quæſt. 9. *Et iſta declaratio coincidit cum ſecunda & prima. Quia iſti aſſidentes , quos Papa bona fide accerſit pro conſilio, ſunt pro tunc Cardinales, re & actu, etſi non nomine vel habitu. Nam quod Papa habeat in arduis aſſidentes, eſt de jure Divino : quod autem ſint Petrus & Joannes, galerati vel mitrati, eſt ex Pontificis arbitrio, ut ex dictis patet. Omnes iſtæ declarationes veræ ſunt , & virtualiter una : & radix harum & norma eſt quam alibi ſcripſimus : quod Papa agit ut Papa, quando agit ut caput, ſcilicet utens auxilio membrorum; & faciens quod poteſt, ut veritatem intelligat:*

Ita *Sylveſter Prieras* propoſitam ſibi de Romani Pontificis infallibitate quæſtionem exponit, ut eam linguâ mea ſenſuque meo diremiſſe videatur. Si enim, ut ait ille, Romani Pontificis judicium infallibile non eſt, niſi dum judicat *uti Pontifex* , rurſus non judicat *uti Pontifex*, niſi dum judicat cum aſſidentibus Cardinalibus, eorumque tamquam membrorum ſuorum auxilio utitur, ad veritatis intelligentiam, conſequens plane eſt, hujuſmodi

consultationem esse illi simpliciter necessariam, ad obtinendam a Deo infallibilitatis gratiam; eamque gratiam absque ea consultatione nullatenus obtineri. Rursus, si *juris divini est* ut Sylvester ait, quod Pontifex in ferendo de fide moribusque judicio, habeat assidentes & Consiliarios Cardinales, re & actu tales, etsi non ita forte nomine & habitu; consequens est, non esse tantum hujusmodi Consultationem Pontifici congruentem, ut judicet prudenter, sed omnino necessariam, ut definiat infallibiliter. Cum non possit Romanus Pontifex quod juris divini est prætermittere, & ab eo eximere se se. Ex solo itaque disputationis proludio, totus in ære meo esse Sylvester ostenditur, etsi nihil insuper addidisset.

Sed & addit alia longe multa toto disputationis decursu, quæ mentem ejus multo magis in aperto ponunt, *Consultationemque Cardinalium necessariò* præmittendam, eorumque *assensum* obtinendum ostendunt. Nonnullis enim interjectis, Judiciorum Pontificiorum infallibilitatem variis momentis probat, quorum aliqua hoc idem evincunt luculentiùs. *Probatur quinto*, inquit, *Quidquid Deus dicit directe vel indirecte, in se, vel in simili, in quantum simile, est verum : Sed Deus judicium Papæ ut Papa est, id est, cum assidentibus sibi Cardinalibus, dixit esse inviolabiliter observandum*, (&

consequenter verum :) *quia hoc dixit de summo Pontifice & assidentibus in antiqua lege : ut patet Deutoronomii 17. ubi sub pœna mortis mandavit stari judicio summi Pontificis in omni dubio ; impiumque est hoc negare de Summo Pontifice, & assidentibus in lege nova, in qua plenior infusa est gratia Spiritus ; & auctoritas Pontificis est major, cum habeat claves : quod etiam totum probatur per Caput* per venerabilem, qui filii sint legitimi : Igitur &c.

Idem habetur ex Capite, ad abolendam de hæreticis, *præsertim in materia fidei ; ubi Papa mandat Episcopis, ut decidendo de fide procedant cum Consilio Clericorum suorum ; & consequenter ipse exemplo Christi, quæ mandat, facit.*

Præterea idem probatur a minori ad majus. Nam in Cononizatione Sanctorum, minus est periculum si erretur, quam in decisione quæstionum fidei. Quia quod orem ut Sanctum eum, quem testimonio Ecclesiæ credo Sanctum, nihil mihi obest ; cum sciam orationes exaudiri principaliter a Deo : obest autem si falsum credam in fide, quæ est necessaria ad salutem. Et tamen ibi Papa procedit cum magnis consiliis, & cum maturitate. Ergo a fortiori ubi agitur de fide, vel moribus.

Præterea Papa non explicat ardua SINE CONSENSU, NEDUM SINE CONSILIO CARDINALIUM. *Capite per venerabilem, qui filii sint legitimi.*

Vis ali uid clarius? Nam & hic non modò consilium, sed & *consensum* Cardinalium requirit in arduis, ut infallibiliter definiantur a Papa.

Expeditius verò in solutione Argumentorum, quæ ab indificientiæ Pontificiæ oppugnatoribus fieri solent. Cum enim objecisset sibi loco primo, Romanum Pontificem errare in fide posse, ut habetur Dist. 4. Cap. *Si Papa*, & re ipsa Marcellinum errasse; Respondet: *quod aliud est operari, aliud determinare quomodo sit operandum; aliud credere, aliud determinare quomodo sit credendum. In operando ergo, cum operetur Pontifex ut singularis persona, peccare potest, & errare ignorantiâ pravæ electionis .... & similiter in credendo, cum possit peccare peccato infidelitatis. Sed determinado procedit* UT PAPA DUM DETERMINAT CUM CONSILIO DEPUTATORUM. *Et si malitiose aliquibus non vocatis, sed suis complicibus determinaret hæresim quam teneret, non esset illa determinatio Papæ ut Papa est, & caput Ecclesiæ, id est, faciens bona fide quod in se est, ut intelligat veritatem: & propter assistentiam Dei, alii assistentes reclamarent, ne deciperetur Ecclesia*. Quibus postremis verbis duo significat *Sylvester Prieras* observatione dignissima, quæ caussam meam adversus Aristarchos meos plene conficiunt. Primò, nunquam determinare Pontificem uti Pontificem & Ecclesiæ caput, atque ita

infallibiliter, nisi dum determinat cum consilio assidentium sibi Cardinalium, facitque quod in ipso est. Secundò, ad divinam, quæ Pontifici a Christo, in persona Petri promissa est, assistentiam pertinere, ut erroneæ definitioni, si quam ipse meditaretur, Consiliarii legitimi repugnarent, ne fallaci Pontificis judicio deciperetur Ecclesia.

Ac postea, cum sibi pariter objecisset *Sylvester*, Anastasium II. Romanum Pontificem *errasse in determinando*, dum eos rite fungi debere acceptis beneficiis decrevit, quos Acatius Sacerdotes vel Levitas ordinaverat: Respondet, *Anastasium ipsum communicasse Acatio hæretico, (atque ita errasse) sine consilio Episcoporum vel Presbyterorum & Clericorum cunctæ Ecclesiæ Catholicæ. Unde si ibi erravit, hoc non fecit in quantum Papa*, UTENDO AUXILIO MEMBRORUM SUORUM CONSULTANDO, *sed sic egit Capite suo, unde nutu divino percussus est*. Quo perinde responso significat *Sylvester Prieras*, atque inculcat, non definire Romanos Pontifices uti Pontifices, atque ita ut infallibiles, dum non utuntur consilio membrorum suorum consultando; posseque illos iis in casibus errare determinando. Adeo scilicet consultationem illam censuit necessariam, ut infallibilitatis privilegio Pontifices perfruantur!

IV. *Sylvestro Prierati* prælusit *Joannes Driedo*, Lovaniensis Academiæ Professor Theologus, Pontificiæ Auctoritatis assertor ac vindex celeberrimus, quam toto passim Libro 1. *de Christiana Libertate*, supra Concilia etiam œcumenica extulit, & ad supremos Principes, propter hæresis crimen, e solio deturbandos, evexit. Is enim secundo subinde Libro Cap. 2. Romanorum Pontificum infallibilitatem, in ferendo de fide judicio, iisdem ac ego terminis circumscribit; si nempe Consilii moderamen adhibeant, si prævium examen instituant, si gravem deliberationem & consultationem præmittant; quibus demum exactis, latum a Romanis Pontificibus, de fide judicium, uti rectum, & indeficiens, a fidelibus omnibus excipi debeat. *Sententia Papæ circa fidem*, ait ille, *tanta Consilii moderatione concipi debet, tantaque maturitate sapientiæ contoqui, & tanta deliberationis gravitate proferri, ut omnino recta credenda sit*. Quin etiam, quod notatu dignius est, subjungit è vestigio: *Verùm quia Papa, quatenus homo, talem modum deliberationis, circa ea quæ sunt fidei potest omittere, & inniti proprio sensui propriaque prudentiæ; idcirco etiam plerumque liceret examinare litteras mandatorum Papæ definientis aliquid credendum esse, aut fide tenendum:* Ut nempe earum litterarum mandatorumque examine innotesceret, an eam

Consultationem, deliberationem, consilium; ex nimia sui fiduciâ prætermiserit Papa, proprioque sensui propriæque prudentiæ plus justo innixus sit; judiciumque de fide non tulerit uti Pontifex, sed uti homo privatus, errorique obnoxius. Papa itaque (ex Driedoni Sententia) non judicat uti Pontifex, hoc est, indeficientiæ privilegio donatus a Deo, sed uti privatus homo, proprio sensui propriæque prudentiæ innixus, atque adeo errori obnoxius; quoties *cum deliberationis modum omittit*, hoc est, sine consultatione, sine deliberatione, sine consilio ad judicandum accedit.

V. Isdem doctrinæ principiis nixus est *Rodulphus Cupers* Jurisconsultus ac Theologus præstantissimus, idemque Pontificiæ indeficientiæ vindex acerrimus, Libro *de Sacrosanta Romana Ecclesia*, ad dist. 79. ubi de S. R. E. Cardinalibus agit art. 2. signanter exponit, quæ sint in Ecclesia Romana Cardinalium partes, variisque congestis textibus probare aggreditur. JURIS ESSE DIVINI *quod Cardinales assistant Papæ ope & consilio*: subjungitque, *pro constanti esse sentiendum*, *oportere Papam Consilia Cardinalium requirere*: *stante maxime*, *quod claves Petro commissæ duæ fuerint*, *una scilicet potestatis*, *alia discretionis*. Ultimoque concludit

Ecclesiam habere Senatum ad majores caussas judicandas, EX DIVINA CONSTITUTIONE; *eumquem Senatum esse partem ipsius Ecclesiæ, vel potius Ecclesiam ipsam esse* REPRÆSENTATAM IN CARDINALIBUS. Quod etiam Divi Bernardi auctoritate confirmat, Cardinales *Orbis judicei appellantis, Romano Pontifici continuò assistentes, lib. de Consideratione ad Eugenium III.* Porro, inquio ego, si juris divini est, divinaque constitutione firmatum, ut Ecclesiæ in Cardinalibus repræsentatæ Senatum consulat Pontifex, ubi voluerit indeficiens de fide judicium ferre; annon est illa Consultatio simpliciter necessaria, ad indeficientiæ privilegium obtinendum; & si desit, errori obnoxius est Pontifex?

VI. In eamdem mecum sententiam venit celeberrimus ille, eterna memoria dignus, Concilii Tridentini sub Pio IV. legatus *Stanislaus Hosius*, S. R. E. Cardinalis, *in confessione Catholicæ fidei* Christianæ, adversus augustanam Confessionem Cap. 28. sub finem. Ubi postquam Romanæ Ecclesiæ in catholica fide constantiam, ejusdemque in judicandis fidei controversiis infallibilitatem ostendit, ita demum colligit: *Beati Doctores, si non iisdem verbis, iisdem tamen sententiis, multis in locis, concorditer adstruxerunt, hæreticum esse omnem hominem, qui a Romana & universali Ecclesia,*

in fidei doctrina discordat. Sic ante 400. & amplius annos, hæreticum pronunciavit, quicumque diversum ab Ecclesia Romana docuisset. In qua quidquid gravioribus de caussis fidei præsertim decernitur, non est existimandum, quod solus sit Julius V. G. aut Pius, qui decernat, ut errare tamquam homo possit. Habet ille, sicut Cyprianus loquitur, florentissimum Clerum, secum una præsidentem, singulari doctrina præstantem, de cujus CONSILIO *si quid gravioribus de rebus, præsertim de fidei causis decernit, labi & errare non potest.* Quæ quidem postrema verba candenti signanda lapillo, caussam meam, adversus Osores meos, non orant modò, perorantque, sed plene cumulateque conficiunt. Quorsum enim in Ecclesiæ Romanæ de Catholica fide judiciis, *non solus E. G. judicat Julius, aut forte Pius, qui errare ut homines possent; Sed judicat Pius aut Julius, consilium dante Clero florentissimo, ut vel sic Julius & Pius errare & labi non possint?* Nisi quia non est indeficiens Romani Pontificis de fide moribusque judicium, nisi cum de Consilio & assensu Cleri Romani, in Cardinalibus repræsentati, imo ex Cardinalibus constituti, pronunciatur? Pontificem igitur cum Clero illo suo judicare necesse est, si infallibiliter judicare voluerit.

VII. Accedit alter Apostolicæ Sedis indefi-

cientiæ defenſor ac vindex *Alphonſus de Caſtro*, qui non modò in eamdem mecum ſententiam venit, ſed & juſtos limites prætergreditur; non aliter Romanum Pontificem in ferendo de fide judicio infallibilem docens, niſi dum ſecum in ferendo judicio adjunctum habet totum Cardinalium Collegium. Qua parte a me probari non poteſt, niſi forte per Synecdochen locutus intelligatur. Lib. 1. adverſus hæreſes Cap. 8. *Plurima ſunt*, ait ille, *etiam S. S. Patrum teſtimonia, aſſerentia Sedem Apoſtolicam numquam a recta fidei regula deviaſſe, quæ ponuntur in volumine Decretorum, 24. quæſt. 1. Verùm hic animadvertendum eſt nomen Sedis Apoſtolicæ non pro ſolo ſummo Pontifice accipi, cùm hic in fide errare poſſit: Sed Sedes Apoſtolica quæ nunquam erravit, comprehendit tam Collegium, cujus Conſilio juvatur Pontifex, quam ipſum Pontificem. De hac autem Sede non conſtat eam aliquando erraſſe: An autem totum Collegium Cardinalium errare poſſit non diſſero. Credo tamen quod Dominus numquam permittet totum Collegium hæreſi maculari. Quapropter juſtum eſt, ut in re tanti momenti, qualis eſt fides Catholica, conſulat fratrum ſuorum Collegium, antequam quidquam definiat; adjunctis etiam ſi poſſibile foret, viris aliis ſanctitate perinde ac doctrina eminentibus.* Quocirca tametſi *Alphonſi de Caſtro* exorbitan-

tiam atque excessum, de toto Cardinalium Collegio, in consultationem a Summis Pontificibus necessariò adhibendo, minime probent cæteri Pontificiæ Indeficientiæ defensores, quemadmodum improbamus & nos: Consulendos tamen Cardinales, aliosque doctrina præstantes viros agnoscunt, ut Pontificia Definitio, a Sede Apostolica prodiisse censeatur, & infallibilitatis privilegio perfruatur.

VIII. Adjungendus meliori titulo *Andreas Duvallius*, Theologus ad Romanæ Curiæ genium apprime factus, pro cujus juribus & privilegiis vindicandis prælia multa ad obitum usque sustinuit, & cum Edmundo Richerio & Simone Vigorio, eorumdem privilegiorum impugnatoribus, collato veluti pede certavit initio sæculi superioris. Is quippe *Tractatu* de Suprema Summi Pontificis potestate, parte 2. quæ tota est de infallibilitate Supremi Pontificis, quæst. 3. in qua Argumenta Edmundi Richerii in oppositum diluit: ad id quod opponebat ille, Nempe *uni alicui a Deo aut a natura datum non esse, ut solus sapiat*, Respondet: *Summum Pontificem non ita sapere, ut se solo, absque ulla perquisitione & consultatione aliquid possit definire. Atque adeo si ita definivisse constaret, (dummodo res judicaretur admodum ardua, & de qua viri*

viri doctissimi ultro citroque dubitarent) non censeretur hac in parte se gessisse, ut Pontifex. Debet itaque in suis definitionibus, perquisitione & consultatione cum viris peritis semper uti. Non enim, ut eleganter docet Vincentius Lirinensis libro contra hæreses, nova fidei dogmata statuit Ecclesia, sed vetera eruit. Eruere autem est rem ex suis principiis indagare, & perquirere: quod maxime fit, peritos adhibendo in consilium, qui rem definiendam mature considerent, idque regulis a Christo Ecclesiæ relictis, Scriptura, Traditionibus, Decretis Prædecessorum suorum, unanimi Petrum consensu, & cæteris aliis, quæ brevitatis ergo omittimus. NEQUE ALITER, UT IN CONFESSO EST APUD OMNES, EI ADEST SPIRITUS SANCTUS. Ita *Duvallius* fervidus ille Infallibilitatis Pontificiæ defensor ac vindex. Jam inquio ego: Si in arduis quæstionibus definiendis, non adest summo Pontifici Spiritus Sanctus, dum peritos non adhibet in Consilium; imo si nec tunc se gerit ut Pontifex, dum eam peritorum Consultationem omittit: annon est Consultatio illa, non modò honesta, non modò congrua, sed & simpliciter necessaria, ut definiat infallibiliter? Cum sine assistentia Spiritus Sancti, ac nisi se gerat ut Pontifex, judicii infallibilitas esse non possit.

Pergit *Duvallius*, & eorum objectiunculam occupat, qui infallibilitatem Pontificiam, ne-

quidem ab ea Consultatione, tamquam conditione pendere velunt. *Dicet forte aliquis Infallibilitatem Pontificis esse a Deo, virtute orationis Christi, & non a Consiliariis*. Cui e vestigio Respondet: *Esto: sed tamen Deus eum numquam infallibiliter diriget, si quæ in tali negotio sunt præstanda, non præstet*. Ex quo videas, Romanum Pontificem, de ea promissa Petro, ejusque successoribus assistentia, (ne deficiat fides ejus) sibi blandiri non posse, si ea quæ in ipso sunt non præstiterit.

Paucioribus verbis rem illam totam expedierat *Andreas Duvallius* quæst. 1. ubi quærens, cur Romanus Pontifex absque Consilio generali sit infallibilis, modò se gerat ut Pontifex, hanc rationem assignat; Quia *agendo ut Pontifex* EX CONSILIO CARDINALIUM, VEL VIRORUM PERITORUM SEMPER PROCEDIT: *Sic autem in eum error intollerabilis, & crassus cadere non potest*.

IX. Dispendium Operæ faciam, caussamque quam defendo prodiderim, si *Dominicum Gravinam* insalutatum prætermiserim, Theologum Ordinis Prædicatorum præstantissimum, Romanæque Curiæ acceptissimum, pro qua tam strenue toto vitæ decursu laboravit, ut ab ipsius vitæ Scriptoribus, *Auctoritatis Pontificiæ clypeus fortissimus* nuncupetur. Is ergo Libro *de supremo Judice Controversiarum fidei*, quem

Romanum Pontificem esse latissime probat, ita demum ad quartum Argumentorum Caput respondet quæst. 1. *Dificultates Scholasticæ in Academiis faciliùs per Sapientes, quàm per Theologicæ facultatis inexpertos doctrinaliter terminantur: Judicialiter verò & auctoritative melius, imo absolute, & absque ulla contradictione a Pontifice terminantur ex directione Spiritus Sancti, moventis Pontificem* CUM SAPIENTIBUS CONSULENTEM, *ad infallibiliter Controversias decidendas*. Et hic quoque Pontificem legis ex directione Spiritus Sancti a Deo motum, ut infallibiliter judicet. Sed qualem illum? Nempe *cum Sapientibus consulentem*.

Sed & apertius quæst. 2. & ad rem nostram accomodatius, ubi Argumento octavo respondet, ex duplici absurdo, petito: 1. quod si summo Pontifici a Deo concessa esset infallibilitas, humanis ille mediis non egeret ad infallibilem definitionem edendam: 2. Quod homo illiteratus, Sacrarum Scripturarum plane nescius, ex quo in summum Pontificem esset electus, non minus verum noscet, quàm qui doctissimus erat: ita utrique difficultati satisfacit. *Ad octavum respondeo, quod media sunt Pontifici necessaria: quia* SPIRITUS SANCTUS HAC LEGE EI ASSISTIT, SI CONSULTATIONES PRÆMITTANTUR; *ut patet ex forma Definitionum Apostolicæ Sedis: & non est inconveniens*

hominem divinitus illustratum apponere media humana, *ut* ADHIBITIS DILIGENTIIS, ELEVETUR MENS PONTIFICIS, AD JUDICIALEM DEFINITIONEM SINE ERRORE FACIENDAM. *Nam etiam in Sacramentis datur divinitus gratia; & tamen voluit Deus præfigere Ministri intentionem, faciendi quod fecit Ecclesia, tamquam medium ad gratiam conferendam necessarium. Et ideo si Papa definiens, non sit professione Theologus seu Jurista, Juristas & Theologos definiendo sibi subjicit.* ELEVATUR ENIM PRÆMISSA DILIGENTIA ET CONSULTATIONE, UT DOGMATA DEFINIAT A SPIRITU S. DIRECTUS, *& ex vi muneris pontificalis, non scientiæ, captivat omnem intellectum in obsequium Christi*. Et nonnullis interjectis: *Numquam a Romano Pontifice sine consultatione florentissimi Cleri sui, vel Congregationum S. Officii, vel Theologorum hæreses damnatæ sunt; nec hi conventus omissi sunt pro consultatione a Pontifice*, CUI SIC CONSULENTI INFALLIBILITER DIVINA ASSISTENTIA PROMISSA EST. Quæ sane verba nullo nostro glossemate egent, ut intelligamus; Consultationem peritorum maxime vero Cardinalium, medium esse simpliciter necessarium, ad promissæ a Christo infallibilitatis gratiam obtinendam, quotiescumque ferendum est de fide judicium.

§ V.

I. EX prolatis hactenus celebriorum Infallibilitatis Pontificiæ defensorum testimoniis liquet aperte, hallucinari illos, ac inter se se pugnantia loqui; qui cum necessariam omnino concedant peritorum, Sapientum, ac maxime Cardinalium consultationem, ut Romani Pontificis judicium infallibilitatis privilegio perfruatur; illorum tamen *assensum* iis quæ judicanda sunt, necessarium diffitentur. Quotquot enim *Consultationem* illam necessariam docent, *Consensum* quoque necessarium dicunt. Alii quidem verbis conceptissimis *consensum* necessarium exprimentes: alii verbis synonymis idemque significantibus enunciantes. Qui enim E. G. Pontificem judicium ferre debere dicunt, de *Consilio* ..... ex consilio ..... de consulto ..... secundum consultum Cardinalium, ut infallibiliter judicet; idem plane significant, ac si dicerent, judicium ferre debere Pontifices, cum *assensu Cardinalium*. Vim enim illam potestatemque habent particulæ illæ duæ *de* & *ex*, & vox illa *secundùm*. Et, si dum Cardinales in consilium & consultationem adhibet Pontifex, eosdem dissentientes ac repugnantes inveniret; tantum abest ut ex eorum Consilio, aut de eo-

rum consulto, aut secundùm eorum Consultum judicare subinde Pontifex diceretur; ut potius contra illorum Consultum atque consilium judicare censendus esset.

Ad hæc etiam: Qualis (amabo te) intelligi debet Cardinalium Consultatio, quam supra laudati Theologi Legumque periti necessariam dicunt, ut Pontifex infallibiliter judicet, nisi illa ipsa in qua consulti Cardinales, meditati Pontificis judicio consentientes inveniuntur? Lepidum quippe foret, ad judicii Pontificii infallibilitatem, eam Consultationem necessariam dicere, in qua consulti Cardinales, ferendo judicio Pontificio dissentirent ac repugnarent. Se ipsos itaque jugulant, secumque pugnantia loquuntur, qui cum necessariam omnino concedant peritorum, sapientum, ac maxime Cardinalium Consultationem, ut latum desuper Romani Pontificis judicium infallibile sit, illorum tamen assensum necessarium diffitentur ac negant.

II. Quamquam quid multis verbis est opus in re per omnium ora volitante comprobanda. Consentiunt enimvero omnes ad unum Infallibilitatis Pontificiæ Defensores, necesse omnino esse Pontificem *ex Cathedra* pronunciare statuere definire, ut infallibilitatis privilegio perfruatur; sin minus errori fore ob-

noxium. Hinc familiares illæ loquendi formulæ in omnium Pontificiæ indeficientiæ Defensorum Libris, Scriptis, Quaternionibus, Thesibusque publicis prostant: *Pontifex ex Cathedra pronuncians est infallibilis .... Si Pontifex non pronunciat ex Cathedra, errare fallique potest*. Quid porro sit *ex Cathedra* pronunciare ac definire Pontificem, docet disertissimè *Christianus Lupus*, Infallibilitatis Pontificiæ Defensor & ipse, Romanæ Curiæ acceptissimus, Tractatu de Gregorii VII. dictatu, Can. 22. ubi hoc ipsum ex instituto pertractat. *Cathedra nomen*, ait ille, *dum de Romano Pontifice, vel Patriarcha, vel Episcopo, ex Cathedra judicantibus sermo est, non eum significat solum, qui in ea sedet, sed & illos qui in publico Ecclesiæ conventu illi assident, & in ea administranda ei cooperantur .... Quare dum Papa, Episcopus, Patriarcha* EX EORUM COMMUNI JUDICIO ET SUFFRAGIO AGUNT STATUUNT DECIDUNT LOQUUNTUR, *tunc ex Cathedra agere decidere statuere loqui intelliguntur*. Jam dicant Osores nostri atque Censores, quinam illi sunt, qui Romano Pontifici in publico Ecclesiæ conventu assident, quique illi in Ecclesia administranda, Consilio, judicio, suffragio cooperantur, nisi Cardinales Eminentissimi? Tunc ergo infallibilitatis privilegio potiuntur Romani Pontifices, dum

ex Cardinalium communi judicio atque suffragio, in materia morum, & fidei Sententiam proferunt statuunt atque definiunt; si secus definierint, errori obnoxii sunt.

III. Docet hoc idem disertissime *Cherubinus Romanus* Jurisconsultus & Theologus, novissimus infallibilitatis Pontificiæ vindex, ad Titulos *de consultationibus & de majoritate & obedientia*, Propositione 2. §. 2. TUNC SOLUM, inquit, INTELLIGITUR ROMANUS EPISCOPUS PRONUNCIARE EX CATHEDRA, HABETURQUE DECRETUM SEDIS APOSTOLICÆ, CUM HUIC PRÆCESSERIT CONSENSIO SIVE CONSULTATIO ROMANÆ ECCLESIÆ, VIDELICET CARDINALIUM, THEOLOGORUM CONSULTORUMQUE, UNO VERBO MAJORUM NATU EJUSDEM ECCLESIÆ ET URBIS..... HAUD ALITER INTELLIGI POTEST DECRETUM EX APOSTOLICA SEDE MANARE, SEU PAPAM LOQUI DOGMATICE, ET EX CATHEDRA, NISI PRIUS FRATRUM SUORUM MAJORUMQUE NATU ECCLESIÆ ROMANÆ COMMUNICATO CONSILIO. *Secus enim non ex Cathedra, neque ut caput, (ut pote quia sic est sejunctus a membris, posthabitisque tum Romanæ tum universæ Ecclesiæ natu Majoribus,) sed ut homo privatus, adeoque errori etiam in fide obnoxius pronunciare intelligitur*. Quid aliud, per fidem numinum! Dixi ego? Quid aliud in mea *de Romano Pontifice falli & fal-*

lere nescio Dissertatione arrodunt Osores mei, & Aristarchi.

Accedit ad cumulum probationum, quod plerique Romani Pontifices, Ecclesiæ Patres, Scriptoresque Ecclesiastici, qui R. Pontificis in judicandis fidei quæstionibus, indeficientiam docuere, hanc ipsam ex Ecclesiæ Romanæ indeficientia, tamquam invicto momento demostraverint; Pontificemque in ferendo de fide judicio, errare non posse probaverint, quia Ecclesia Romana in hujusmodi errare non potest. Hæc porro probatio futilis est, nisi pro certo ponatur, Pontifice infallibiliter judicante, judicare una cum ipso Romanam Ecclesiam. Judicante autem Pontifice summo, judicare cum illo Ecclesia Romana nequit, nisi saltem consilio suo atque assensu, judicio Pontificio suffragetur: Infallibiliter itaque judicasse dici non potest Romanus Pontifex, nisi præmissa Ecclesiæ suæ Romanæ consultatione, habitoque consilio atque assensu Sententiam pronunciaverit.

Quod tamen non ita accipi velim, quasi Cardinalium omnium, peritorumque consultationem, consilium, atque consensum Romano Pontifici, ut infallibiliter judicet, necessaria putem atque contendam. Absit, sed ad certum saltem numerum, in consilium adhiberi eos, illorumque assensum explorari ac

perſentiri volo; ut latum a Pontifice judicium, conſiliariter, canonice, rite, atque ex formula pronunciatum cenſeatur, utque ipſe tamquam Pontifex caputque Eccleſiæ locutus agnoſcatur; atque ita adpromiſſæ a Chriſto Domino infallibilitatis gratiam accepiſſe, certiſſime conſtet. Cum nonniſi iis ſubintellectis conditionibus adpromiſſa ſit illa gratia Succeſſoribus Petri.

IV. Quid ergo ſuas in me unum vertunt iras moroſi Cenſores, ac non in eos potius; quos ea in parte ſecutus ſum doctrinæ Magiſtros? Cur non in Cardinales Eminentiſſimos Joannem de Turrecremata & Stanislaum Hoſium, in Cherubinum Romanum, Chriſtianum Lupum, Alphonſum de Caſtro, Joannem Viguerium, Dominicum Gravinam, Andream Duvallium, Dominicum a S. Thoma, Alphonſum Cuperſium, Sylveſttum Prieratem, alioſque ſupra laudatos Theologos, qui Pontificiam indeficientiam, cujus defenſores ac vindices extiterunt, iiſdem ac ego terminis circumſcripſere? Verùm ut video, quid ego, tot illis præviis doctrinæ Magiſtris, de ea Romanæ Eccleſiæ ſeu Cardinalium neceſſaria conſultatione, quærendoque conſenſu ſcripſerim, quid docuerim, nequidem intellexere Ariſtarchi illi mei, aut certe ſe non intelligere ſimularunt, ut ſuam in me fiden-

tiùs virgam censoriam exercerent. Quod exponere modò operæ pretium est, ut omnem illis temerarii judicii excusationem abscindam. Sic itaque se res habet.

Quamquam eam peritorum, Sapientum, Cardinalium, Clerum nunc Romanum constituentium, consultationem præmittendam, eorumque consensum necessariò quærendum dixerim, ut Pontificis de fide judicium infallibile sit; imo quamquam de fide judicium fallibile fore dixerim, si & consultatio, & consensus non præmitterentur; Pontifices tamen de fide solenniter judicantes, consultationem aliquando neglexisse, consensumque non quæsiisse, suisque idcirco partibus defuisse, nec asserui, ut fingunt Aristarchi illi mei, nec asserere potui. Cum enim Romanos Pontifices, in ferendo de fide judicio, infallibiles tota Dissertatione docuerim; Pontifices quoque eas semper conditiones posuisse docui, a quibus judicii indeficientia penderet; suasque idcirco partes, ubi de sancienda fide actum est, semper implesse, pro certo posui: etsi non ita forte, ubi non de fidei dogmate, sed de facto, aut de quæstionibus præter fidem agebatur. Uno verbo, quid iis positis conditionibus consequatur, quid iis non positis secuturum esset, unice dixi: illas tamen non fuisse positas conditiones, contra-

riumque effectum fuiſſe aliquando conſecutum, (errorem ſcilicet Pontificis ſolenniter judicantis admiſſum) nequaquam aſſerui, ut imaginati ſunt Ariſtarchi, ut aliqua veritatis & æquitatis ſpecie me carperent, & tamquam infallibilitatis Pontificiæ quam tueri ac defendere aggreſſus eram, impugnatorem traducerent. Imo in eadem cum *Melchiore Cano* ſententia fui ſemper, lib. 5. de Locis Theologicis inſcripta: *Præſtat ſemper Romanus Pontifex quod in ſe eſt, dum de fide pronunciat. Quemadmodum enim ſi Chriſtus Petro dixiſſet, ego rogavi pro te ne deficiat Charitas tua, certo certius intelligeretur, diligentiam, curas, vigilias, preces, cæteraque auxilia opportuna illi impetraſſe, quæ ſunt ad Charitatis conſervationem neceſſaria: ita cum dixit Chriſtus, ego rogavi pro te ne deficiat fides tua, proculdubio intelligimus, id a Patre ſuo conſecutum eſſe, ut quæ ad rectum de fidei quæſtione judicium neceſſaria eſſent, ea adeſſent Petro omnia, ſive a Deo, ſive ab homine expectentur.*

Quæ cum ita ſint, tam iniquè me carpunt, ac veluti promiſſæ Divo Petro infallibilitatis oſorem ac depreſſorem traducunt, quod eam iis conditionibus illigarim, & ab illis pendere dixerim: quàm inique me carperent, & veluti datæ Divo Petro, cæteriſque Apoſtolis poteſtatis Clavium oſor atque de-

pressor traducerer ; si solvendi dimittendique peccata potestatem, certis (in Episcopis & Sacerdotibus) conditionibus illigassem, & ab iis pendere dixissem, ut rata validaque peccatorum absolutio conferatur. E. G. si in solvendis dimittendisque peccatis Sacros Ecclesiæ Canones servent, & pœnitentium dispositiones explorent. Has enim conditiones nemo non judicat necessarias omnino, ac jure summo.

§ VI.

I. NEque verò ex illa a nobis statuta defensaque doctrina, de *Consilio, & assensu* Ecclesiæ Romanæ, seu D. D. Cardinalium, ad ferendum judicium infallibile, Pontifici necessario, consequens est, quod Aristarchi fidenter objiciunt: Romanum Pontificem, suam a Consiliariis, & Cardinalibus infallibilitatem habiturum, istosque illo infallibiliores futuros. Sed illud ut summè sequitur, judicium summi Pontificis ab illa peritorum, Sapientum, ac multo magis Cardinalium facta consultatione, quæsitoque consilio, habitoque assensu pendere, tamquam a mediis ad obtinendam a Deo infallibilitatis gratiam necessariis; quæ, ut sapienter observat *Melchior Cano*, laudato superiùs loco,

non dormitantibus & oscitantibus Pontificibus datur a Deo, sed diligenter, & humana via & ratione quærentibus rei de qua differitur veritatem. Nec est illa Romano Pontifici *indecora*, ut ajunt, *dependentia*. Unaquæque enim creatura, quantumvis sublimis & excellens iis mediis uti debet, seu a divina providentia definitis, seu ab humana prudentia dictatis, ad fines suos seu naturales, seu supernaturales obtinendos; eaque sumendo media, nec vilescit, nec abijcit se se deprimitque. Unde & nemo unquam inventus est, ita hebes, qui ex Theologorum E. G. Congressibus Consultationibusque, in Consilio Tridentino fieri solitis, antequam Episcopi ad condendos fidei Canones se accingerent, intulerit aliquando, Theologos illos, Consultores, & Consiliarios, toto Episcopali Ordine infallibiliores fuisse; istosque suam ab illis infallibilitatem, ad condendos fidei canones accepisse, aut etiam Episcopos Canonum conditores, a Theologis Consultoribus, tamquam infallibilitatis gratiæ largitoribus pependisse. Nemoque ita deliravit ut diceret, Ecclesiæ Sacramenta vilescere, illorumque divinam virtutem & efficaciam extingui ac deperire, si ab humana Ministrorum intentione pendere dicantur, ut divinam suam efficaciam habeant, gratiamque suscipientibus conferant.

Quia ea Ministrorum intentio, medium dumtaxat est, conditioque à Christo Sacramentorum auctore præfinita, non caussa effectrix & operativa gratiæ Sacramentalis.

II. Hinc videas hallucinari turpiter novissimum illum Pontificiorum privilegiorum vindicem, dum me hallucinatum inclamat; mihique perperam affingere, quod putem pontificiam infallibilitatem ab *Ecclesia Romana promanare*; Clerumque Romanum consensu suo judiciis Pontificiis dato, *infallibilitatis complementum Pontificibus dare*. Id nusquam mihi venit in mentem, nec ex Doctrinæ meæ principiis sequitur. Quamquam enim Ecclesiam Romanam matrem & magistram cæterarum omnium Ecclesiarum, centrumque unitatis Ecclesiasticæ appellaverim, illiusque assensum necessarium dixerim, ut infallibilitatis privilegio judicia Pontificia perfruantur; assensum tamen illum, non fontem, non originem, non caussam effectricem infallibilitatis Pontificiæ dixi, sed *medium* dumtaxat, & *conditionem*, quibus dumtaxat positis Deus indeficientiæ privilegium subinde largitur; cum sit ipse solus illius & auctor, & fons, & origo. Quare aerem verberat novissimus ille Pontificiorum Privilegiorum vindex, inutilique labore paginas implet, ut probet, Pontifices summos, Eccle-

siæ Romanæ Pastores esse, doctores atque magistros; ut vel hinc colligat, non posse illos ab ea doceri, dirigi, & judicii infallibilitatem accipere. Quandoquidem & ego Pontifices ab ipsa Ecclesia Romana doceri, dirigi, & judicii infallibilitatem accipere nolo, dum illius assensum necessarium dico, tamquam medium conditionemque necessariam, ut Pontifex interiùs dirigatur & doceatur a Deo, & ab illo judicii infallibilitatem accipiat. Eo plane modo, quo Ecclesiæ Sacramenta virtutem & efficaciam ad gratiam suscipientibus conferendam, a Ministrorum intentione, uti caussa effectrice minime suscipiunt; sed a solo Christo Sacramentorum auctore, media tamen illa Ministrorum intentione, a Christo Domino uti conditione præfinita.

III. Frustra verò reponit ille, Christi promissum Petro datum, *Rogavi pro te ut non deficiat fides tua*, nulla fuisse expressa conditione suspensum. Sunt enim nonnullæ conditiones promissorum, quæ se ipsis intelliguntur, etsi distinctè non exprimantur. Ad eum sane modum, quo absolutum, nullisque expressis conditionibus pendulum fuit alterum Christi promissum Petro datum, *Tibi dabo claves regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis:*

Cœlis : item alterum illud universis Apostolis datum : *Quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt;* quin inde colligere liceat, re ipsa in Cœlis esse soluta, quæcumque, quomodocumque, & ubicumque in terra Pontifices solvunt; aut re ipsa apud Deum remissa esse peccata, quomodocumque & ubicumque ea remittant Episcopi vel simplices Sacerdotes, incircumspectè licet & imprudenter, nec attentis pœnitentium dispositionibus. Quia illæ ipsæ conditiones, etsi a Christo nequaquam expressæ, dum solvendi remittendique peccata potestatem Petro & Apostolis dedit, se ipsis tamen intelliguntur : si nempe rite prudenterque pœnitentiæ Sacramentum administraverint. Id ni placeat, probeturque novissimo Pontificiorum Privilegiorum vindici, quid illi quæso reliquum est, nisi ut infallibiles etiam esse Pontifices dicat, ubi fortè de fide judicium tulerint dormitantes aut somniantes; quod eis in Persona Petri, absoluta, nullisque conditionibus illigata infallibilitas a Christo promissa sit.

§ VII.

I. At inquiunt professi cavillatores: contingere potest, ut quo tempore Sententiam in materia morum & fidei laturus est Pontifex, hæc ipsa quæ dicimus media, a Divina providentia definita, aut ab humana prudentia dictata, adhibere omnino non possit. Si nempe in exsilium per summam tyranidem sit deportatus, aut in carcere detentus, procul a Clero suo, procul a Cardinalibus, procul a quibusvis Consiliariis & Consultoribus. Ergone tunc, inquiunt, in ferendo de fide moribusque judicio, falli poterit Romæ Pontifex, aut judicare omnino non poterit?

Lepide sane atque subtiliter disputatum! Et nonne, inquio ego, contingere etiam potest, ut quo tempore Sententiam in materia morum & fidei laturus est Pontifex, morbo aliquo corripiatur, quo mentis inops fiat, & expers? Ergone, si superis placet, inferent illi, non esse summo Pontifici præsentiam animi absolute ac simpliciter necessariam, sanumque caput, ut de fide moribusque infallibiliter judicet? Illud itaque alta mente defixum habeant importuni Cavillatores, ad Dei

in Ecclesiam suam providentiam, iis in casibus pertinere, ut vel Pontificem a ferenda sententia deterreat, vel judicii infallibilitatem, extra ordinem ac præpter solitum largiatur; effectum finemque sine mediis, ubi impossibilia sunt, concedendo: ad eum sane modum, quo sacrum Baptisma medium est ad salutem æternam præ cæteris necessarium, ubi tamen vel defectu ministri, vel defectu materiæ, conferri omnino non potest, ex Divina misericordia solo desiderio suppletur; Deo scilicet Baptismatis effectum, gratiam scilicet & salutem æternam, absque Baptismate liberaliter conferente. De cætero ex doctrina D. Augustini Lib. 22. contra Faustum Manichæum Cap. 36. & D. Thomæ 2. 2. quæst. 97. art. 1. generatim & universè Deum tentat, quisquis humanis & ordinariis mediis non destitutus, ea sine caussa omittit ac negligit; seque exponit errandi periculo, qui non adhibet. Quod autem Cardinalium omnium absentiam fugam defectionem, possibilem dicunt Osores nostri, quos idcirco consulere nequeat Pontifex; dudum est a Sylvestro Prierate occupatum, laudato jam loco, dum ait: *Quoscumque Papa bona fide accersit pro consilio, sunt pro tunc Cardinales re & actu, etsi non nomine vel habitu. Nam quod Papa habeat in arduis assidentes, est de jure divino; quod autem sint*

Petrus vel Joannes, galerati vel mitrati, est ex Pontificis arbitrio.

§ VIII.

I. MUlto minus ex hac ipsa, a nobis probatisque Theologis, Juriumque peritis defensa doctrina, illud alterum sequitur, quod nobis per summam calumniam affingunt: in una nos Ecclesia Romana infallibilitatem agnovisse, ac non item in ipso Romæ Pontifice. Vah futile ac male fluens consectarium; ex defensa a nobis doctrina inepte ignoranterque deductum, contra quod reclamavimus apertissime! Quamquam enim Ecclesiam Romanam, Urbis finibus conclusam, cui specialiter præest Pontifex, infallibilem probaverimus: (propterea quod eam, Ecclesiarum omnium matrem ac magistram, centrumque totius Unitatis Ecclesiasticæ, prisca Patrum Conciliorumque traditio certissime noverit) Pontificem tamen ipsum, illiusque personam infallibilem etiam agnovimus declaravimus. Imo in persona Petri datam Pontifici infallibilitatem ostendimus propter Ecclesiam, Capiti propter corpus; ut vel sic staret utraque infallibilitas, alteraque alteram juvaret ac sustentaret. En disertissima verba nostra, candenti signanda lapillo, in eorum qui hanc nobis Ro-

mæ Calumniam impegerunt, dedecus sempiternum, sub finem Capitis 4. pag. 31. *Ex his ergo quæ hactenus ab hujus disputationis exordio sunt dicta, multiplicique Patrum suffragatione confirmata, illud in summa sequitur; infallibilitatem in fide Petro datam esse, & Ecclesiæ simul; imo in Petro tamquam in Capite, datam esse Ecclesiæ tamquam corpori; quia Petrus universam repræsentabat Ecclesiam: quin etiam Petro propter Ecclesiam datam esse, Capiti scilicet propter corpus. Quare nec Petri illiusque Successorum infallibilitas Ecclesiæ infallibilitatem excludit; nec Ecclesiæ infallibilitas, Petri illusque Successorum infallibilitati adversatur, sed stant ambæ simul, juvantque se mutuò.* Istud ne est, in sola Ecclesia Romana infallibilitatem agnoscere, non item in summo Pontifice? Eccur quæso æmuli obtrectatores, eamdem tot illis eximiis jam a me laudatis, Infallibilitatis defensoribus calumniam affricant; qui hæc ipsa quæ posui ego, posuerunt & ipsi doctrinæ principia? At puduit tantum crimen objicere talibus, quibuscum tamen mihi est caussa communis; ut in me unum Roma sæviret, tamquam susceptæ ipsius Caussæ proditorem. Quemadmodum ergo, *Pontificia rescripta, quæ subreptione vel falsis precibus forsitan impetrantur, nullum supplicantibus ferunt remedium*, ut habetur Cap. *dicenti*, Caussa 25. quæst. 2. Ita judicia Pontificia, quæ sub-

reptione vel falsis accusationibus extorquentur, nullum damnatis Scriptoribus afferunt præjudicium. Sed de his satis, ac nimis fortasse multa.

§ IX.

I. ALiud de me acriùs expostulat idem ille Pontificiorum Privilegiorum vindex novissimus, virgaque censoria notat §.25. primæ dissertationis: quod Romanos Pontifices in facto dogmatico definiendo, errare posse contenderim. *Objiciunt*, inquit ille, *Papam errare posse & erravisse in facto dogmatico. Recens Scriptor non detrectat hoc assertum admittere, hac usus distinctione, ut possit quidem errare in facto, neutiquam in jure eidem connexo. Sed imaginaria prorsus est hæc distinctio &c.*

Miror Virum non modò honestum ac religiosum, sed & religiosissimum, omnique cultu reverendissimum, hanc mihi calumniam affricuisse, contra quam, ne quis eam mihi imprudenter affingeret, palam aperteque reclamavi. Cùm enim pag. 67. obiter innuissem, Vigilium Romanum Pontificem in Caussa trium Capitulorum, in errore facti dogmatici aliquandiu fuisse: ne quis forte suspicaretur, velle me summos Pontifices eo in errore versari posse, etiam postquam factum illud diligenter

examinarunt : (de quo folum lis vertitur aliqua) Lectorem conceptiffimis verbis admonui pag. 132. *Vigilium in eo dumtaxat errore fuiſſe, antequam trium Capitulorum ſenſum diligentius & maturius expendiſſet ; nequaquam verò poſtquam diligenter expendit*. Neque a Janſenianorum ſententia longe profeſſus ſum alienum, *qui dicunt Innocentium X. & Alexandrum VII. poſt factum Janſenii ſenſus & libri diligens & maturum examen, adhuc tamen facti illius dogmatici errore laboraſſe, genuinumque Janſenii ſenſum minime detexiſſe : imo poſſe quoſcumque Pontifices, facto quovis maturo ac diligenti examine Scriptorum, pari facti dogmatici errore laborare*. A QUO ME LONGE PROFITEOR ALIENUM. Qua itaque forte, qua mente, Religioſiſſimus Vir ſcribere potuit, *me aſſertum illud Janſenianum admittere non detrectare ;* niſi ut me Romanis odioſum faceret, & in me ſcripturiendi anſam arriperet? Quaſi verò non detrecter ego aſſertum illud admittere, a quo me longe profeſſus ſum alienum?

II. Age tamen, ac diſputandi gratia concedamus, id me dixiſſe quod minime dixi, imo quod aperte negavi; poſſe ſcilicet ſummos Pontifices in facto dogmatico judicando errorem admittere, errorem inquam facti, non tamen dogmatis. Ecquod quæſo ſcelus illud eſſet horrendum ac morte piandum? Annon hoc idem, imo quid durius, Indeficientiæ Pontificiæ De-

ſenſores acerrimi longe multi, ac ipſi quoque Doctiſſimi Cardinales, *Turrecremata*, *Bellarminus*, *Laurea*, *Pallavicinus*, *Aguirrius*, de induſtria ac data opera docuerunt; non modò Romanos Pontifices, ſed & ipſa Concilia œcumenica, in errorem facti dogmatici & incidere poſſe, & incidiſſe re ipſa; peregrinoſque ſenſus privatis quandoque Scriptoribus affinxiſſe? Quod etiam ex abundanti demonſtrare modò facile mihi foret, productis hujuſmodi factorum dogmaticorum exemplis numero multis; Origenis nimirum, Marcelli Ancyrani, Theodori Mopſueſteni, Theodoreti Cyrenſis, Ibæ Edeſſeni, Honorii Romani Pontificis, Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, Maxentii Archimandritæ, Celeſtii Monachi, Joachimi Abbatis, Juliani Pomerii Archiepiſcopi Toletani, Joannis Pici Comitis Mirandulani, aliorumque nonnullorum: in quibus dijudicandis, germanoque Scriptorum ſenſu retegendo dignoſcendoque, erraſſe quandoque Conſilia, ſummoſque Pontifices, aut certe errare potuiſſe, compertum eſt. Cum enim laudatorum Auctorum ſcripta quandoque aliqua, aut certe aſſertæ ab illis propoſitiones aliquæ, a Conciliis Pontificibuſque probatæ primùm, a Conciliis ſubinde Pontificibuſque damnatæ ſint; aut e contrario damnatæ primùm, probatæ ſubinde fuerint: conſequens profecto eſt, non eumdem ſemper

sensum iisdem propositionibus, fuisse a Pontificibus atque Conciliis attributum: Atque ita errorem facti dogmatici, in Romanorum Pontificum Conciliorumque judiciis, iis in casibus irrepsisse.

III. Nec propterea, si Pontifices, in factis dogmaticis judicandis, errori obnoxios dixissem, Jansenianis, ut mihi objicitur, ansam dedissem, damnationem in Jansenium a summis Pontificibus latam eludendi. Uti profectò nec eam illis dedere ansam laudati paulo ante Cardinales *Laurea*, & *Aguirrius*, qui hoc idem una mecum docuere; etsi post excitatos, de facto Janseniano, tot illos turbines, Romæ scripserint. Ut enim lata in Jansenium damnatio, aliqua veri specie possit eludi, satis profecto non est, si Innocentium X. & Alxandrum VII. in facto dogmatico Janseniano falli absolute potuisse demonstretur, sed & illos re ipsa falsos esse probandum est. Quod quidem tentarunt sæpenumero Janseniani, fecere numquam. Quæ cum ita sint omnia, quis non videat, nihil caussæ futurum fuisse Scriptionis nostræ Osori novissimo, ut quod de Romanis Pontificibus, in factis dogmaticis, errori obnoxiis dixissem, sugillaret maligneque detorqueret. At quid non invida pectora cogit cœca cavillandi libido, & insanabile alienæ famæ arrodendæ cacoethes!

At ecce instat ille districtaeque in me censuræ rationem affert, ut autumat, decretoriam: quod *nempe in facto dogmatico ita sit factum inseparabiliter dogmati conjunctum, ut errare nemo possit in facto judicando, quin fallatur & fallat in dogmate*.

Mirum! Quidni ergo si sic est, hoc idem pari libertate objicitur Doctissimis Cardinalibus *Turrecremata, Bellarmino, Pallavicino, Laurea, Aguirrio*; qui ex adverso factum ita a dogmate discreverunt, ut Pontifices atque Concilia in facto dijudicando errare posse, ac etiam quandoque errasse docuerint, quin idcirco in dogmate judicando, fallerentur & fallerent.

IV. Sed & addo cum bona venia: quid sit factum dogmaticum nequidem intelligit, qui sic contra nos instat. Noverit itaque Censor ille, duo esse in facto dogmatico consideranda: dogma scilicet, & dogmatis attributionem alicui privato Scriptori factam: E. G. *In Christo unam tantùm esse voluntatem ..... Gratiæ interiori numquam resisti*, duo sunt erronea & hæretica dogmata; quorum primum attribuitur Honorio, in Epistola ab ipso ad Sergium data; alterum Jansenio tribuitur, in Libro cui titulum dederat *Augustinus Jansenii*. Porro erroneane sint & hæretica dogmata illa duo, Ecclesia judicat, habito diligenti & accurato divinarum Scripturarum, & Sacræ Traditionis

examine : an autem eadem illa dogmata Honorio, & Jansenio verè tribuantur, seu an ea in scriptis Honorii & Jansenii contineantur, Ecclesia subinde judicat, diligenti & accurato scriptorum illorum examine : num scilicet sensus, quem ex verbo Dei cum Scripto tum tradito judicavit hæreticum, in Honorii ad Sergium Epistola, & in Jansenii libro expressus sit. In dogmatis examine faciendo, Ecclesia juxta Theologos omnes infallibilis est, quia regulis infallibilibus nititur, Scriptura nimirum & Traditione, quarum habet plenissimam intelligentiam. At sitne perinde Ecclesia in attributionis examine faciendo infallibilis, non ita apud Theologos constat : quia in eo faciendo, non jam regulis illis infallibilibus Ecclesia nititur ; sed prudenti in primis ponderatione potestatis significationisque verborum omnium, quibus illi sunt uti, ad sensus suos exprimendos ; tum Criticæ artis, & grammaticæ legibus; in quibus non ita præsumitur infallibilis, & a Spiritu S. directa. Uno verbo quid Honorius & Jansenius sentire debuerint, dogma est; quid re ipsa senserint, factum est : utrumque tamen ita sejunctum ab altero, & a tam diversis regulis pendens, ut in uno dijudicando obrepere possit error, quin idcirco obrepat necessariò, in altero definiendo. Hæc si minus capit Pontifi-

ciorum Privilegiorum vindex novissimus, legat Cardinalis *Brancatii de Laurea Discussionem de formulario Archiepiscopi Mechliniensis*, & adnotationes Cardinalis *de Aguirra*, ad Concilium Toletanum XI. Tom. 2. Conciliorum Hispaniæ pag. *669*. & sua ut bene spero præjudicia deponet. Quæ sit factorum dogmaticorum conditio, quæ ratio, explicatum inveniet: & quàm parum facta hujusmodi dogmatibus indivulsa sint, nisi sit male pertinax, facile deprehendet.

§ X.

I. ALuidne in Opusculo meo arroserint æmuli obtrectatores, pronunciare certè non ausim. Hoc dico tantùm, accepisse me ab amicis per Epistolas, indoluisse nonnullos Romæ Theologos, quod Cap. 2. alterius Dissertationis late suseque docuerim, Episcopos in Conciliis æcumenicis, meros non esse Romani Pontificis Consultores, sed & Judices caussarum fidei & morum, quæ in Sacris illis Congressibus agitantur. Moleste quoque tulisse sciolos aliquos, quod præmissa Opusculo Præfatione significaverim, Romani Pontificis, in judicandis fidei morumque quæstionibus, Asphaliam seu infallibilitatem, ejusdemque supra Concilia OEcumenica præstantiam & eminen-

tiam potestatis atque auctoritatis, ad fidei Catholicæ dogmata minime pertinere: quas idcirco absque ullo adversæ sententiæ morsu atque censura, tueri ac defendere vellem.

At vera nunciasse amicos illos, haud facile adducor ut credam: multoque minus existimaverim, hujusmodi querelarum, si quæ forte delatæ fuissent; rationem ullam habituros fuisse Supremos, qui illic sedent, fidei Quæsitores. Episcopos enim in Conciliis sedentes, meros non esse Romani Pontificis Consultores, sed & veros Caussarum fidei Judices, disparis tamen conditionis & ordinis, diserta Gelasii II. Gregorii I. Bonifacii II. quos ibidem laudavi, Sententia est, Patrum Conciliorumque suffragiis confirmata; quam etiam primæ notæ Theologi, data opera atque ex instituto defendunt, ut apud *Melchiorem Cano* videre est Lib. 5. de Locis Cap. 5. Agitatas autem in Scholis, de Romani Pontificis infallibilitate, ejusdemque supra Consilia OEcumenica eminentia, quæstiones, ad fidei dogmata minime pertinere; (præterquam ultro citroque fatentur quotquot in iis agitandis vel mediocriter sapiunt) declaravit Innocentius XI. anno 1679. dum *Explicationem Catholicæ fidei*, ab Episcopo tunc Condomensi, postea vero Meldensi, in Galliis

qua de iis Scholæ Quæstionibus ita scripserat eruditissimus Præsul, ad Ministrorum Calvinianorum dicteria repellenda : *Quoyque les Ministres ne cessent d'alleguer ces questions, pour rendre la puissance du Pape odieuse, il n'est pas necessaire d'en parler icy, puisqu'elle ne sont pas de la foy Catholique ....* Hoc est, *Tametsi Calviniani Ministri quæstiones illas allegare soleant, ut Romani Pontificis auctoritatem odiosam fidelibus faciant; non est cur de iis loquamur hic*, CUM AD FIDEM CATHOLICAM NON PERTINEANT.

Quod subinde calculo suo probarunt Cardinales Eminentissimi, *Joannes Bona*, & *Sigismondus Ghigi*, aliique Romanæ Curiæ Præsules, rei litterariæ Curatores; *Hyacinthus Libelli* Sacri tunc Palatii Magister, ac postmodum Archiepiscopus Avenionensis; *Laurentius Brancatius de Laurea*, variarum tunc Congregationum Consultor, ac postmodum S.R.E. Cardinalis; *Michael Angelus Riccius*, Congregationis Indulgentiarum Secretarius; *Stephanus Gradius*, Vaticanæ Bibliothecæ Præfectus : qui omnes hanc ipsam *Explicationem Doctrinæ Catholicæ fidei*, in qua quæstiones illæ, de Romanorum Pontificum indeficientia, eorumque supra Concilia OEcumenica eminentia potestatis, *ad fidem Catholicam minime pertinere* dicuntur, probarunt, commendarunt, summis laudibus extulerunt, datis ad Illustrissimum Auctorem Epistolis;

eamque ne vel uno mutato verbulo, Romanis typis, si ita Auctori placeret, edi posse declararunt. Uti & re ipsa in Sermonem Italicum fideliter eleganterque conversa, post menses aliquot edita est: probante, ut Romæ moris est, *Raymondo Capisucco*, Sacri tunc Palatii Magistro, ac postmodum S.R.E. Cardinali.

Non igitur id mihi nunc crimini verti potest, quod ante annos quinquaginta quinque Episcopo Condomensi laudi & quidem summæ datum est; qui distincta illa ac defæcata Catholicæ fidei explicatione, Calvinianorum Ministrorum in Ecclesiam Romanam calumnias occupaverat, ac depulerat.

II. De cætero quantum capio, quantum sapio, ii Romanorum Pontificum dignitati auctoritatique vehementer incommodant, qui jura illorum ac privilegia non se putant egregie defensuros, nisi ea præter jus & æquum amplificent; nullisque quos ratio postulat, limitibus circumscribant. Sic enim Supremam in terris dignitatem auctoritatemque, odiosam hæreticis faciunt, Catholicis minus gratam; seque ipsos tamquam projectos adulatores, eruditorum sibilis & cachinnis objiciunt.